

Inspraakbundel

Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau 'Waterstofnetwerk Groningen'

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	5

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen	8
Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen	9
Zienswijze 202302572 tot en met 202303129	10

Woord vooraf

Van vrijdag 8 september 2023 tot en met donderdag 19 oktober 2023 lag de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) ter inzage voor Waterstofnetwerk Groningen. In deze notitie staan de kaders voor het op te stellen milieueffectrapport. Iedereen kon op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze.

Wat gaat er gebeuren?

Het waterstofnetwerk Groningen is onderdeel van het landelijk netwerk dat Hynetwork Services b.v. (HNS) ontwikkelt. Dit netwerk van ondergrondse buisleidingen verbindt de vijf grote industriegebieden in Nederland met elkaar, met de waterstofopslag en met het buitenland. Het project bestaat uit bestaande en nieuwe buisleidingen.

Waarom is dit project nodig?

In het duurzame energiesysteem van de toekomst speelt (CO₂-vrije) waterstof een onmisbare rol. Waterstof kan namelijk een vervanger zijn van aardgas voor bijvoorbeeld de industrie. De industrie is verantwoordelijk voor ongeveer 25% van de CO₂-uitstoot van Nederland. Om waterstof te vervoeren leggen we een nationaal netwerk aan. Dit zorgt er namelijk voor dat vraag en aanbod met elkaar zijn verbonden. Door waterstof beter beschikbaar te maken versnellen we met het waterstofnetwerk de energietransitie in de regio. Dit waterstofnetwerk verbindt nu eerst de vraag en aanbod van grootschalige gebruikers. Huizen en kleinere bedrijven kunnen zich niet aansluiten op dit waterstofnetwerk.

Welke procedure wordt gevolgd?

Op de besluitvorming voor dit project is de rijkscoördinatieprocedure van toepassing. Dit betekent dat het uiteindelijk projectbesluit en de vergunningen die voor het project nodig zijn, worden voorbereid in één gecoördineerde procedure en gelijktijdig ter inzage worden gelegd. De milieueffecten van het project worden weergegeven in een milieueffectrapport (MER) dat tegelijkertijd ter inzage gaat. De Minister voor Klimaat en Energie (onderdeel van EZK) en de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening stellen het projectbesluit vast. Voor dit project wordt vanaf de start gewerkt volgens de nieuwe Omgevingswet.

Wat is een milieueffectrapport (MER)?

Een MER brengt de milieueffecten van een activiteit of project in beeld, zoals de effecten op de leefomgevingskwaliteit, duurzaamheid, landschap, natuur, bodem en water. Zo kan kennis over deze effecten een volwaardige rol spelen bij de besluitvorming. Naast milieueffecten onderzoeken we de routes ook in een breder kader. Dit gaat onder andere over technische complexiteit, landbouw, ruimtelijke belemmeringen, kosten en veiligheid. Samen met de resultaten uit het MER, worden deze aspecten opgenomen in de integrale effectenanalyse (IEA). Zo ontstaat een overzicht van alle belangrijke en onderscheidende informatie over de verschillende routes.

Waar kon u de stukken inzien?

U kon de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 8 september tot en met 19 oktober inzien op <https://www.rvo.nl/waterstofnetwerk-groningen>.

Informatiebijeenkomsten

U was welkom op de informatiebijeenkomsten om meer te weten te komen over het project. De bijeenkomsten vonden plaats op:

- 26 september, Hotel Ekamper in Roodeschool
- 27 september, Multifunctioneel centrum in Siddeburen
- 4 oktober, Theater van Beresteyn in Veendam

- 5 oktober, Centrum Kabzëel in Appingedam

U kon tussen 19.00 en 21.00 uur vrij in- en uitlopen. Er waren medewerkers van HNS en het Ministerie van EZK aanwezig aan wie u uw vragen kon stellen over het project en de procedure.

Zienswijzen

Op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau zijn binnen de reactietermijn in totaal 12 zienswijzen binnengekomen. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Heeft u hulp nodig?

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom zijn er Informatiepunten Digitale Overheid in bibliotheken. U kunt er binnenlopen om uw vragen over websites van de overheid te stellen. Bijvoorbeeld om de documenten die bij dit project horen op de computer te bekijken. Vraag ernaar bij de bibliotheek bij u in de buurt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.informatiepuntdigitaleoverheid.nl.

Wat gebeurt er hierna?

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt ook aan verschillende andere betrokkenen voorgelegd, zoals gemeenten en de provincie. Daarnaast brengt de Commissie voor de milieueffectrapportage een advies uit. Alle zienswijzen, reacties en adviezen worden verzameld en verwerkt in de definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Op basis van die notitie wordt het MER opgesteld. Het MER vormt de onderbouwing voor het projectbesluit. Het MER komt, samen met het ontwerp van het projectbesluit en de daarmee samenhangende besluiten, ter inzage te liggen. In een latere fase kunt u daar ook weer op reageren.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Waterstofnetwerk Groningen en alle bijbehorende stukken vindt u op <https://www.rvo.nl/waterstofnetwerk-groningen>. Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 070 379 89 79.

Kennisgeving concept Notitie, Reikwijdte en Detailniveau Waterstofnetwerk Groningen, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van vrijdag 8 september 2023 tot en met donderdag 19 oktober 2023 ligt de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) ter inzage voor Waterstofnetwerk Groningen. In deze notitie staan de kaders voor het op te stellen milieueffectrapport. Iedereen kan op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze.

Wat gaat er gebeuren?

Het waterstofnetwerk Groningen is onderdeel van het landelijk netwerk dat Hynetwork Services b.v. (HNS) ontwikkelt. Dit netwerk van ondergrondse buisleidingen verbindt de vijf grote industriegebieden in Nederland met elkaar, met de waterstofopslag en met het buitenland. Het project bestaat uit bestaande en nieuwe buisleidingen.

Waarom is dit project nodig?

In het duurzame energiesysteem van de toekomst speelt (CO₂-vrije) waterstof een onmisbare rol. Waterstof kan namelijk een vervanger zijn van aardgas voor bijvoorbeeld de industrie. De industrie is verantwoordelijk voor ongeveer 25% van de CO₂-uitstoot van Nederland. Om waterstof te vervoeren leggen we een nationaal netwerk aan. Dit zorgt er namelijk voor dat vraag en aanbod met elkaar zijn verbonden. Door waterstof beter beschikbaar te maken versnellen we met het waterstofnetwerk de energietransitie in de regio. Dit waterstofnetwerk verbindt nu eerst de vraag en aanbod van grootschalige gebruikers. Huizen en kleinere bedrijven kunnen zich niet aansluiten op dit waterstofnetwerk.

Welke procedure wordt gevolgd?

Op de besluitvorming voor dit project is de rijkscoördinatie­regeling van toepassing. Dit betekent dat het uiteindelijk projectbesluit en de vergunningen die voor het project nodig zijn, worden voorbereid in één gecoördineerde procedure en gelijktijdig ter inzage worden gelegd. De milieueffecten van het project worden weergegeven in een milieueffectrapport (MER) dat tegelijkertijd ter inzage gaat. De Minister voor Klimaat en Energie (onderdeel van EZK) en de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening stellen het projectbesluit vast. Voor dit project wordt vanaf de start gewerkt volgens de nieuwe Omgevingswet.

Wat is een milieueffectrapport (MER)?

Een MER brengt de milieueffecten van een activiteit of project in beeld, zoals de effecten op de leefomgevingskwaliteit, duurzaamheid, landschap, natuur, bodem en water. Zo kan kennis over deze effecten een volwaardige rol spelen bij de besluitvorming. Naast milieueffecten onderzoeken we de routes ook in een breder kader. Dit gaat onder andere over technische complexiteit, landbouw, ruimtelijke belemmeringen, kosten en veiligheid. Samen met de resultaten uit het MER, worden deze aspecten opgenomen in de integrale effectenanalyse (IEA). Zo ontstaat een overzicht van alle belangrijke en onderscheidende informatie over de verschillende routes.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 8 september tot en met 19 oktober inzien op <https://www.rvo.nl/waterstofnetwerk-groningen>.

Informatiebijeenkomsten

U bent welkom op de informatiebijeenkomsten om meer te weten te komen over het project. De bijeenkomsten vinden plaats op:

- 26 september, Hotel Ekamper in Roodeschool
- 27 september, Multifunctioneel centrum in Siddeburen
- 4 oktober, Theater van Beresteyn in Veendam
- 5 oktober, Centrum Kabzëel in Appingedam

Vooraf aanmelden is niet nodig. U kunt tussen 19.00 en 21.00 uur vrij in- en uitlopen. Er zijn medewerkers van HNS en het Ministerie van EZK aanwezig aan wie u uw vragen kunt stellen over het project en de procedure.

Hoe kunt u een zienswijze indienen?

Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. In een zienswijze laat u weten wat u vindt van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. U kunt een zienswijze indienen van 8 september 2023 tot en met 19 oktober 2023. Dat kan op drie manieren:

- Bij voorkeur digitaal via <https://www.rvo.nl/waterstofnetwerk-groningen>. U kunt niet reageren per e-mail.
- Per post door een brief te sturen naar:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Groningen
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u per brief een ontvangstbevestiging sturen.
- Voor het opnemen van mondelinge zienswijzen is er tijdens de inloopbijeenkomsten een notulist aanwezig. Ook kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 070 379 89 79.

Na het indienen van een zienswijze ontvangt u hiervan een ontvangstbevestiging. Wij gaan zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en gebruiken deze alleen voor het doel waarvoor u ze heeft aangeleverd. Ook bewaren wij uw gegevens niet langer dan nodig. U vindt meer informatie over het privacy beleid op www.bureau-energieprojecten.nl.

Hulp nodig?

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom zijn er Informatiepunten Digitale Overheid in bibliotheken. U kunt er binnenlopen om uw vragen over websites van de overheid te stellen. Bijvoorbeeld om de documenten die bij dit project horen op de computer te bekijken. Vraag

ernaar bij de bibliotheek bij u in de buurt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.informatiepuntdigitaleoverheid.nl.

Wat gebeurt er hierna?

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt ook aan verschillende andere betrokkenen voorgelegd, zoals gemeenten en de provincie. Daarnaast brengt de Commissie voor de milieueffect-rapportage een advies uit. Alle zienswijzen, reacties en adviezen worden verzameld en verwerkt in de definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Op basis van die notitie wordt het MER opgesteld. Het MER vormt de onderbouwing voor het projectbesluit. Het MER komt, samen met het ontwerp van het projectbesluit en de daarmee samenhangende besluiten, ter inzage te liggen. In een latere fase kunt u daar ook weer op reageren.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Waterstofnetwerk Groningen en alle bijbehorende stukken vindt u op <https://www.rvo.nl/waterstofnetwerk-groningen>. Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen op 070 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 10.

Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau 'Waterstofnetwerk Groningen'

Registratienummer	Zienswijzenummer
202302572	202302572
202302574	202302574
202302575	202302575
202302584	202302584
202302585	202302585
202302588	202302588
202302590	202302590
202302596	202302596
202302624	202302624
202302638	202302638
202302644	202302644
202303129	202303129

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau 'Waterstofnetwerk Groningen'

Zienswijzenummer	Organisatie
202302575	Bakkerij, BIERUM
202302590	LTO Noord, DRACHTEN
202302596	Melkveehouderij Ballingheim vof, HOLWIERDE
202303129	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, DEN HAAG
202302624	Stichting Dorpsbelangen Spijk, SPIJK
202302638	TenneT TSO B.V., ARNHEM
202302584	Vogelzang BV, SCHEEMDA

Zienswijze 202302572 tot en met 202303129

Verzonden: 9/21/2023 8:20:29 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Het lijkt met het handigst als jullie het plan om in de eems de gele lijn te gaan gebruiken. Dit ivm de verbreding van de N33 weg in de toekomst er daar veel boeren en inwoners al meer dan genoeg door worden beïnvloed. Ik zie dat de route van de Eems de minste gedurende zullen zijn. We hebben hier ook al genoeg bevingen en niet veel vertrouwen als dat door ons dorpje moet lopen. Laat zoveel mensen met rust aub!

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

-

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 9/26/2023 12:10:51 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier

(Mede) namens: De noodzaak van een energietransitie is mij duidelijk. Waar ik me echter aan stoort zijn de eenzijdige effecten voor de provincie Groningen. Ik woon nu vijf jaar in deze provincie en ik heb elk jaar drastische veranderingen voorgeschoteld gekregen: drie enorme windmolenparken, aardbevingen (zonder schadeafhandeling), grootschalige zandwinning, CO2 opslag in zoutcavernes, het waterstoftransportnet..... Dit alles gecentraliseerd in een gebied waar nog steeds aardgas wordt gewonnen en waar meermalen per jaar bevingen voorkomen. Als ik naar de Randstad rijd, via de A28 zie ik geen windmolens en geen grootschalige energieprojecten. Alle lusten voor het westen, alle lasten voor het noorden. Ik weet het, ik schrijf niets nieuws, maar de frustratie druipt uit elke porie. Mijn oudedagsdroom van rustig wonen op een armoedig, maar verstillend en schoon platteland is al vernietigd door deze overheid. Reden om actief bezig te zijn met een verhuizing naar het buitenland.

Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Energieactiviteiten op de Maasvlakte, in Brabant en de Randstad

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Aandacht voor geluidsoverlast! Metingen en praktijk lopen nogal eens uiteen...

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Evenwichtige verdeling van lasten

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nee

Verzonden: 9/27/2023 7:13:12 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Bakkerij

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ik vind het belangrijk dat het waterstofnetwerk binnen dezelfde termijn als voor grotere bedrijven, beschikbaar komt voor kleine ondernemers: het MKB.

Ik heb een bakkerijbedrijf en werk met gasgestookte ovens. Overgang naar elektriciteit is niet mogelijk, omdat de netbeheerder mij niet van voldoende capaciteit kan voorzien. Ik werk met oudere ovens, die als ze eenmaal warm zijn, de warmte ook heel lang vasthouden. Daardoor verbruik ik minder gas, dan collega bakkers met nieuwere ovens.

Ik voorzie een grote regio van brood en verzorg ook andere delen van Nederland.

Ik vind het belangrijk voor mijn bedrijfsvoering dat ik kan overschakelen naar waterstof op het moment dat het beschikbaar komt voor bedrijven.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 10/5/2023 10:32:33 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Vogelzang BV

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ik verwacht dat in een worst-case scenario bij een calamiteit de effecten wat betreft geluid en hitte groter zijn zullen zijn. Dit moet in de milieueffectrapportage worden meegenomen. Ook dient er een reukgas – anders dan bij aardgas- aan de waterstof te worden toegevoegd.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

In de buisleiding zullen er minder afsluiters overblijven wat een groter risico vormt in geval van een calamiteit. Dit aspect moet in het onderzoek worden meegenomen.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ik wil weten of het zakelijk recht dat van toepassing is op het transport van aardgas zonder meer van toepassing is op het transport van waterstof.

Verzonden: 10/5/2023 10:52:56 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Ik vind dat goed naar de veiligheidsaspecten moet worden gekeken. Nu de bedoeling is dat er een andere stof dan gas door de leiding stroomt, moet het risico van ontploffingen in de leiding goed onderzocht worden. Ik heb vernomen dat waterstof gevaarlijker is dan aardgas.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Nu er een andere stof door de leiding wordt gevoerd, moet het andere zakelijk recht gevestigd worden.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

-

Verzonden: 10/6/2023 7:54:56 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

-

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Er moet vooraf worden vastgesteld hoe kapvergunningen en de herplantingsplicht in het proces worden gehandhaafd en verantwoord.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Ik wil dat onderzocht wordt of de directe effecten van het project een positieve invloed hebben op de leefbaarheid in de (gaswinnings)regio. Dat zou namelijk voorwaardelijk moeten zijn voor alle verdere ontwikkelingen van de energiesector in het gebied. Kansen en perspectief voor jongeren moeten worden meegewogen en er moet daarop een generatietoets worden toegepast.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

De Staat en de energiesector hebben in Groningen een ereschuld in te lossen. Nu organisaties die daarin aandeel hebben verdere ontwikkelingen willen uitvoeren in het gebied is het absoluut van God los dat geen enkele betrokkene kan toezeggen op welke manier de ontwikkeling van de waterstofeconomie in Groningen direct positieve impact maakt op het perspectief voor de toekomstige generaties in Groningen. Ik heb in een gesprek met de staatssecretaris (Hans Vijlbrief) gevraagd of in de te schrijven Groningen wet kan worden opgenomen dat de energiesector een vast winstpercentage (Bij niet-commerciële instellingen zoals de Gasunie een vast percentage van het positief resultaat) moet worden gestopt in een regiofonds om maatschappelijk verantwoord om te gaan met de exploitatie van Groningen als wingewest. Zelfs hij vertelde me dat beleidsmakers daar geen invloed op zouden hebben. Het is ronduit schandalig dat tot dusver geen enkele beleidsmaker zich lijkt te bekommeren om het creëren van perspectief voor een hele generatie die met name door het handelen van de staat en de energiesector (lees gaswinning) disproportioneel kansarm zijn ten opzichte van jongeren in het westen van het land.

Verzonden: 10/6/2023 11:45:35 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Lavendelheide
Huisnummer: 9
Postcode: 9202 PD
Woonplaats: Drachten
Land: Nederland
Telefoonnummer: (088) 888 66 66
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens: LTO Noord
Organisatie: LTO Noord

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

zie bijlage voor de reactie van LTO Noord

96885018_9447711_01823_Reactie_LTO_Noord_op_concept_NRD_Waterstofnetwerk_Groningen.pdf

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

zie bijlage 1 voor de reactie van LTO Noord

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

zie bijlage 1 voor de reactie van LTO Noord

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

zie bijlage 1 voor de reactie van LTO Noord

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Waterstofnetwerk Groningen
 Postbus 111
 9200 AC DRACHTEN

Postadres
 Postbus 240
 8000 AE Zwolle

Regiokantoor Noord
Bezoekadres
 Lavendelheide 9
 9202 PD Drachten

Datum: 05-10-2023

Referentie: 01823/gr/tw-db

 Betreft: **Reactie LTO Noord op concept NRD Waterstofnetwerk Groningen**

Geachte heer/mevrouw,

LTO Noord is door Hynetwork Services (als dochter van Gasunie) uitgenodigd voor de themabijeenkomsten en overleg over de vorm hoe de landbouw procesmatig en inhoudelijk te betrekken bij het (gedeeltelijk) nieuw aan te leggen waterstofnetwerk.

A) Reikwijdte NRD (de te onderzoeken routes, milieuthema's en aanlegtechnieken)

De aanpak van project Waterstofnetwerk Groningen

Op bladzijde 2 van de concept NRD staat dat voor het waterstofnetwerk zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van bestaande aardgasleidingen die aangepast worden voor het transport van waterstof.

Status	Geografisch	Lengte	Tracévarianten
Nieuw	Eemshaven-Tjuchem	22-26 km	drie tracés: SVB, WBG en N33
Nieuw	Tjuchem-Delfzijl	11 km	één tracévariant
Nieuw	Verbinding compressorstation Scheemda	0,3 km	één tracévariant
Bestaand	Tjuchem-Nieuwediep	29 km	hergebruik
Bestaand	Scheemda-Oude Statenzijl	21 km	hergebruik

1 Bestaande leidingen en effecten op landbouw

De bestaande tracés betreffen Tjuchem-Nieuwediep (29km) en Scheemda-Oude Statenzijl (21 km). Het gebruik van bestaande aardgasleidingen voor waterstof heeft geen landbouwkundige gevolgen voor de grondeigenaar tenzij er geen sprake is van andere uitstralingseffecten/warmteafdracht dan van aardgas. In paragraaf 1.1 staat "Het Waterstofnetwerk Nederland wordt een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen, een ondergronds netwerk van buisleidingen dat de verschillende industrieclusters met elkaar verbindt". In paragraaf 1.3 staat "De ontwikkeling en het beheer van het landelijke waterstofnetwerk wordt door HNS uitgevoerd en vindt plaats na eigendomsoverdracht van bestaande leidingen van Gasunie Transport Services (GTS) aan HNS". Omdat aardgas wordt vervangen door waterstof dient de vraag of er voor waterstof een wettelijke grondslag is voor een algemeen in plaats van een commercieel belang nog beantwoord/nader onderzocht te worden.

Achter de boer en tuinder. Voor ons allemaal.

Reactie LTO Noord

Warmteafdracht van een waterstofleiding kan via de bodempwarming een mogelijk effect hebben op een ongelijkmatige gewasgroei. Voor een agrariër is een ongelijkmatige gewasopkomst qua management van de ziekte- en plaagbestrijding praktisch niet mogelijk. Grondeigenaren willen weten of er sprake is van een warmteafdracht van waterstofleidingen en indien ja, wat het effect van warmteafdracht is op de bodempwarming (en uiteindelijk gewasgroei en controleerbaarheid / management van de ziekte- en plaagbestrijding). LTO Noord vraagt Hynetwork Services deze onderzoeksvraag te agenderen, nader te onderzoeken en de bevindingen terug te koppelen.

Daarnaast is nader onderzoek en overleg tussen Hynetwork Service/Gasunie nodig (ten aanzien van de tarieven en zakelijk recht voorwaarden) om de vraag te beantwoorden of waterstof een commercieel of algemeen belang dient.

2 Nieuwe leidingen en effecten op landbouw

Landbouweffectrapportage

Vanuit landbouw is het belangrijk om de effecten van een initiatief op de landbouw goed in beeld te brengen. Een landbouweffectrapportage (LER) schetst de autonome ontwikkeling van de landbouw, de ontwikkeling en structuur van de bedrijven in een gebied en spiegelt deze aan de ruimtelijke plannen van overheden. Hiermee wordt duidelijk wat de effecten van deze ruimtelijke plannen/ functiewijzigingen op de landbouw zijn. Het opstellen van een LER maakt de besluitvorming over een ruimtelijke ingreep evenwichtiger. In de LER kunnen aanbevelingen gedaan worden hoe de ruimtelijke plannen zouden kunnen worden aangepast en welke maatregelen ingezet zouden kunnen worden om de negatieve effecten op de landbouw te voorkomen, te mitigeren of te compenseren en zodoende de landbouw in het gebied economisch duurzaam te houden. Een LER wordt vaak uitgewerkt bij een lijnelement die een groot en/of meer permanent effect op de bedrijfsvoering heeft.

Uitwerking van de agrarische waarden

Om de gevolgen van de landbouw te toetsen bij niet permanente lijnelementen is de uitwerking van de agrarische waarden geschikt, onderstaande tabel geeft de onderdelen op hoofdlijn weer.

Tabel 1 : onderdelen van de uitwerking van de agrarische waarden zijn:

Uitwerking agrarische waarden
1)tracélengte
- 1.1 totale lengte van de tracés op land in km (openbare grond, landbouwgrond en andere grond)
- 1.2 tracélengte in landbouwgrond in km (grasland en akkerbouw)
- 1.3 aantal perceeleigenaren (agrariërs en hogere/lagere overheden/kerken/etc.)
- 1.44 tracélengte huiskavels
2)tracélengte in akkerbouwgrond
3)tracélengte in grasland
4) bodemopbouw i.r.t. herstel (d1 gewas, d2 bodemsoort, d3 lengte bouwwegen, d4 richting drainage)
5)plantenziekten (fyto sanitair)
6)verziltingsrisico
7)warmte en straling ((effecten boven en onder (bodemleven) de grond))
8)aanlegmethode

Reactie LTO Noord

LTO Noord is content dat op blz. 33 van de cNRD staat " In de MER wordt voor landbouw enkel gekeken naar de doorsnijding van landbouwfuncties. Separaat wordt een landbouw effect rapportage (LER) opgesteld om de overige effecten op landbouw in beeld te brengen en daarmee een goede afweging te kunnen maken". Bij het onderdeel detailniveau (verderop in deze zienswijze) geeft LTO Noord qua uitwerking de gewenste mate van detail (voorafgaand aan de keuze van het voorkeursalternatief) weer.

3 Tracévarianten : bij paragraaf 4.1 staan de principes voor tracés en tracéalternatieven.

1. Zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande aardgastransportleidingen.
2. In geval van een nieuwe leiding zo veel mogelijk aansluiting zoeken bij aanwezige SVB-stroken.
3. In geval van een nieuwe leiding zo veel mogelijk bundelen met bestaande infrastructuur, zoals aanwezige hogedruk aardgasleidingen van Gasunie, hoofdwaterleidingen en (provinciale) wegen.

Bij 4.2.1. staat dat het eerste deelgebied tussen de producenten van waterstof in de Eemshaven en de afsluiterlocatie in Tjuchem, vanaf waar de bestaande aardgastransportleiding kan worden gebruikt, bevinden zich geen bestaande aardgasleidingen die beschikbaar zijn voor hergebruik (principe 1).

Reactie LTO Noord

Bij 4.2.1. staat dat het eerste deelgebied tussen de producenten van waterstof in de Eemshaven en de afsluiterlocatie in Tjuchem, vanaf waar de bestaande aardgastransportleiding kan worden gebruikt, bevinden zich geen bestaande aardgasleidingen die beschikbaar zijn voor hergebruik (principe 1).

Via de website <https://northgrid.nl/> is zichtbaar dat er twee bestaande aardgasleidingen (bruin) langs de SVB strook (gele stippellijn) lopen. Wordt hiermee niet voldaan aan principe 1.?

Kan Hynetwork Services aangeven een nadere toelichting geven waarom deze leidingen niet geschikt zijn voor hergebruik?

4 Aanlegmethode

Reactie LTO Noord

Indien technisch mogelijk voor leidingen als aanlegmethode een dubbel gestuurde HDD boring (als uitgangspunt) beschikbaar te stellen. De landeigenaar of landgebruiker dient de belangrijkste stem te zijn bij het besluit hoe de doorkruising van het land wordt vormgegeven vanwege de effecten van de aanlegtechniek op de landbouwkundige gevolgen waaronder verzilting en kans op verspreiding van plantenziekten. Voor de landbouw dient het uitgangspunt voor het VKA en de keuze voor de aanlegmethode de voor landbouw minst bezwaarlijke wijze te zijn. De volgorde bij de ladder van voorkeur is: aanleg in openbare grond, gestuurde boringen, ploegen, open ontgraving.

5 Geen natuurcompensatie

Reactie LTO Noord

De landbouw wenst geen natuurcompensatie. Het gebied waarin de leiding wordt aangelegd dient te worden behouden als hoogwaardig landbouwgebied. LTO Noord vindt dat de regionale bevoegde gezagen dienen te voorkomen dat er sprake is van natuurcompensatie vanuit dit project binnen dit gebied omdat dit een bedreiging kan vormen voor het toekomstperspectief van de boeren in dit landbouwgebied.

B) Detailniveau NRD (mate van diepgang onderzoek)

1 **Beoordelings-en afwegingskader VKA** : de landbouwkundige aspecten en gevolgen dienen als onderdeel te worden geduïd en uitgewerkt voorafgaand aan de keuze van het voorkeursalternatief (VKA). Het beoordelingskader bestaat uit:

- 1) de planMER (milieu) en
- 2) de Integrale Effecten Analyse (IEA) met landbouw, techniek, omgeving, kosten en toekomstvastheid.

Reactie LTO Noord

Naast de uitwerking van de milieugevolgen in de plan-MER is voor LTO Noord de uitwerking van de landbouwkundige aspecten van belang zodat op grond van én de milieugevolgen én de landbouwkundige gevolgen een onderbouwde keuze van het voorkeursalternatief (VKA) gemaakt kan worden.

De landbouwkundige aspecten dienen in detail te worden uitgewerkt zodat deze een volwaardig en zwaarwegend onderdeel van het beoordelings-en afwegingskader kan zijn.

Zie onderstaande afbeeldingen (afkomstig uit PAWOZ).

Onderdelen uit de planMER

Afbeelding 5-2: Thema's in het beoordelingskader

Onderdelen uit de Integrale Effecten Analyse

Afbeelding 5-3: Relatie tussen het planMER en de IEA

2 **Mate van uitwerking / kwaliteit effectbeoordelingen (zie ook punt 5)**

In Tabel 5-1 (blz. 30) wordt een voorstel voor de beoordelingschaal voor in het planMER (onderdeel milieu) gegeven van ++ tot ---. De genoemde onderzoeken in de planMER zijn kwalitatieve bureauonderzoeken, expert judgement, berekeningen of een GIS analyse. LTO Noord heeft in onderstaande tabel de mate van uitwerking weergegeven. De landbouw heeft de mate van diepgang voor de landbouwonderzoeken in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2 : LTO Noord onderscheid onderstaande niveaus en mate van uitwerking / detaillering:

1	Basis	praktijk-landbouw-juridische kennis en ervaringen (expert judgement/bureaus)
2	Bureaustudie	basis + (voor)toets
3	Landbouwkundige beoordeling (A)	basis + (voor)toets + literatuuronderzoek
4	Nader onderzoek	basis + (voor)toets + literatuuronderzoek + landbouwkundige beoordeling + veldonderzoek + metingen en analyses
5	Landbouwkundige beoordeling (B)	basis + (voor)toets + literatuuronderzoek + landbouwkundige beoordeling + veldonderzoek + metingen en analyses + gedetailleerdere effectbeoordeling indien significante effecten niet uit te sluiten zijn + uitwerking maatregelen ter voorkoming, mitigerend of compenserend.

3 Onderzoeksvragen: de landbouw wil de mogelijkheid om bij de bevoegde overheden structureel onderzoeksvragen te agenderen. De onderzoeksvragen dienen aan te sluiten bij de vraagstukken in het gebied en de scope van het project. De norm van best beschikbare/bekende informatie is onvoldoende. Waar hiaten in de kennis zit, dient deze in overleg met de regio en grondeigenaren te worden ingevuld.

Een voorbeeld is het effect van warmte op het bodemleven (dit is de basis voor de flora boven de grond) op land onderzocht dient te worden. Maar ook nader onderzoek naar de verstoring van het bodemleven door ontgraving en aanleg van kabels is gewenst (Bioclear Earth)

<https://www.youtube.com/watch?v=hiAm6PbZARU>

4 Agrarische waarden en het niveau / mate van uitwerking / kwaliteit effectbeoordelingen

Landbouw verzoekt een apart hoofdthema te zijn in de NRD, plan-MER en IEA en niet als subthema onder andere thema's (zoals milieu, ruimte of gebruiksfuncties) ondergebracht te worden. De uitwerking van de agrarische waarden dienen als criterium in het beoordelingskader van de NRD voor de plan-MER zichtbaar terug te komen.

De uitkomsten van de onderzoeken op de landbouwaspecten dienen onderdeel te zijn van een afwegingskader voor de keuze om te komen tot een voorkeursalternatief naast de standaard-aspecten in de MER zoals bodem en water, natuur en landschap, cultuurhistorie en archeologie.

Het agrarische belang en de effecten op de landbouw worden meegewogen bij de beoordeling van de routes. Op bladzijde 2 van deze zienswijze staan bij tabel 1 de agrarische waarden op hoofdlijnen geschikt, onderstaande tabel geeft de onderdelen in detail weer. LTO Noord verzoekt onderstaande tabel aan te houden voor de duiding, uitwerking en weging van de landbouwbelangen.

Tabel 3 : door LTO Noord gewenste uitwerking van de agrarische waarden.

	Aspect	Criterium	Methode (Mate van uitwerking)	Bron
1	tracélengte	Mate van doorsnijding	(3) landbouwkundige beoordeling (A) van data (=2D) gecombineerd en getoetst met (4) nader onderzoek via veldbezoek/onderzoek (=3D)	Ingenieursbureau Kadaster (tracéplanner) Literatuur (LER)
	totale lengte op land (km)	Mate van doorsnijding (openbare-landbouwgrond- andere grond)	Idem	Idem
	tracélengte in landbouwgrond (km)	Mate van doorsnijding (akkerbouw-grasland)	Idem	Idem
	aantal perceeleigenaren (agrariër-overheid-kerk, etc.)	Mate van doorsnijding	Idem	Idem
	tracélengte huiskavels (m)	Mate van doorsnijding	Idem	Idem
2	bodemopbouw i.r.t. herstel	Effect op bodemherstel -gewas -bodemsoort -drainage -bouwwegen	(5) landbouwkundige beoordeling (B) Praktijk-veldonderzoek (b.v. een proefsleuf)	Ingenieursbureaus Kennisinstituten
3	Plantenziekten (fytosanitair)	Risico op (verspreiding van) plantenziekten	(5) landbouwkundige beoordeling (B) Kwalitatieve beoordeling huidige hygiënevoorwaarden / protocollen door experts	Literatuur HLB SKAL nVWA BO akkerbouw
4	Verziltingsrisico	Risico op verzilting	(5) landbouwkundige beoordeling (B) (is reeds ingezet)	Acacia water (is reeds ingezet)
5	Warmte en straling (elektromagnetisch veld)	Effecten op -landbouwhuisdieren, -bodemleven (bacteriën/schimmels) -verzilting (capillaire werking)	(4) nader onderzoek Indien nodig (5) landbouwkundige beoordeling (B)	Bioclear Earth (**) Universiteit van Cranfield Eurofins Datura
6	Aanlegmethode	Effecten op -verzilting, -plantenziekten en -bodemleven	(4) nader onderzoek Indien nodig (5) landbouwkundige beoordeling (B)	Ingenieursbureau Aannemers Cultuurtechnici
7	Europese en landelijke regelingen en besluiten vanuit de overheid	Effecten op -mestplaatsingsruimte - toeslagrechten Effecten beleidsbrieven o.a. - farm-to-form strategy -7eNAP + addendum, - NPLG, - Stikstof Risico op peildatum	Basis Indien nodig (4) nader onderzoek	PPP advies Delphy Accountantskantoren
8	Schade (protocol)	Effecten van schade Protocol met volledige schadeloosstelling en omgekeerde bewijslast voorafgaand aan uitvoering opstellen hoe toekomstige schade wordt vergoed, zoals b.v. langdurige gewasschade, verzilting en verzakking.	Basis Indien nodig (5) landbouwkundige beoordeling	Ingenieursbureaus Schade experts Advocaten/Juristen

(**) <https://www.youtube.com/watch?v=hiAm6PbZARU>, <https://www.youtube.com/watch?v=Un2yBglAXys>

5 Kaarten**Reactie LTO Noord**

Grondeigenaren vragen om de eerdere website met daarop de digitale kaarten opnieuw op te stellen (zodat meer kan worden ingezoomd).

6 Bronnen en herleidbaarheid**Reactie LTO Noord**

Het lijkt LTO Noord goed om naast een begrippenlijst ook een bronnen/literatuurlijst toe te voegen aan de NRD. Met name indien de acht landbouwkundige aspecten/ agrarische waarden nader worden uitgewerkt.

Het is daarnaast goed de herleidbaarheid van de gebruikte informatie te benoemen. Dat kan via een bron waarbij ook een verwijzing wordt aangegeven op welke bladzijde welk tekstfragment terug te vinden is. Via de herleidbaarheid ontstaat inzicht in de onderbouwing en de getrokken onderbouwing/conclusies per kwalitatief en kwantitatief resultaat. Zodoende zijn alternatieven (nog) beter inzichtelijk en af te wegen op basis van de landbouwbelangen.

7 Planning**Reactie LTO Noord**

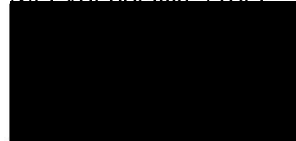
LTO Noord begrijpt de noodzaak voor een projectplanning echter vindt het belangrijk deze niet af te dwingen. Een tijdige en kwalitatieve uitwerking en weging van de landbouwbelangen draagt bij aan de realisatie van de projectplanning.

Tot slot

Tot slot vraagt LTO Noord om (blijvende) betrokkenheid, draagvlak en communicatie rondom het Waterstofnetwerk Groningen.

Wij vertrouwen erop dat u onze opmerkingen en aanbevelingen betreft bij het opstellen van de definitieve notitie Reikwijdte en Detail-niveau (NRD) Waterstofnetwerk Groningen.

Met vriendelijke groet

Contactpersoon: [REDACTED], E [REDACTED], M [REDACTED]

Verzonden: 10/9/2023 4:24:15 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens: medevennoot [REDACTED]
Organisatie: Melkveehouderij Ballingheim vof

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

nee

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

de impact op de bedrijfsvoering(zoals de onze) qua belemmeringen in de bedrijfsvoering en grondgebruik moet nadrukkelijk onderdeel uitmaken van het afwegingskader.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Ons melkveehouderijbedrijf ligt met de woning en de bedrijfsgebouwen vlak bij de N33. Een eventuele keuze voor de variant N33 kan belangrijke negatieve consequenties hebben voor ons bedrijf.

De koeien weiden vanaf 15 maart tot 1 december aan de oostzijde van de N33 en Damsterweg. De koeien gaan dan door de veetunnel die onder de N33 en de Damsterweg door loopt. Bij de N33 variant loopt het tracé tussen de stal en de veetunnel door. Bij een open ontgraving tijdens de weideperiode kunnen we niet weiden. Dat is een ernstige belemmering in onze bedrijfsvoering, temeer ook omdat onze bedrijfsvoering daar volledig op ingesteld is. Wij hechten eraan dat we ten allen tijde ons vee onbelemmerd kunnen weiden.

Mogelijk wordt de N33 tot aan de Eemshaven verbreed. U geeft in de cNRD op blz 26 aan dat er onderzocht zal worden of met een verbreding rekening gehouden moet worden.

Bij een eventuele verbreding is de kans reëel dat de verbreding aan de zijde van de binnenbocht zal plaats vinden. Dat houdt in dat de N33 nog dichterbij onze boerderij komt te liggen en er eigenlijk geen ruimte meer is voor de waterstofleiding. Of het überhaupt als optie overwogen wordt weten we niet, maar een boring onder de stal door willen we niet. We hebben al veel problemen met verzakkingen door aardbevingsschade. Dat is wel genoeg. Bovendien zitten er heipalen van ca 20 m lengte onder de stal.

We bepleiten om de verbreding van de N33 in het onderzoek mee te nemen en onze situatie daar in te betrekken.

Verzonden: 10/12/2023 4:57:35 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Buurt en/of bewonersorganisatie

(Mede) namens: Stichting Dorpsbelangen Spijk

Organisatie: Stichting Dorpsbelangen Spijk

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

In onze zienswijze op het Voornemen en Participatie (januari 2023) hebben wij de vraag gesteld waarom voor de waterstofleiding niet (één van de) bestaande gasleidingen lopend van de Eemshaven naar Appingedam kunnen worden gebruikt. Er wordt steeds gezegd dat dit niet kan omdat er de komende jaren nog gebruik gemaakt moet worden van deze bestaande gasleidingen. Een onderbouwing hiervan is nooit gegeven. Wij willen graag onomstotelijk bewijs dat het gebruik van bestaande leidingen ook voor het tracé Eemshaven – Appingedam niet mogelijk is.

Als hergebruik inderdaad niet mogelijk blijkt, dan heeft het volgende tracé onze sterke voorkeur:

1. Bundeling met de bestaande gasleidingen van Gasunie in de indicatieve SVB-strook.

De alternatieven: 2. Bundeling met de waterleiding van het Waterbedrijf Groningen en 3. Bundeling met de N33 zien wij niet zitten.

Ad 2. Bundeling met de waterleiding raakt onze bewoning ten Noorden van Spijk. We merken op dat (nog steeds) niet het correcte tracé van de waterleiding is weergegeven. Het nieuwe tracé loopt namelijk rechts/oostelijk van de N33 en gaat tussen bewoning aan de Lage Trijnweg door.

Ad 3. Bundeling met de N33 betekent dat de waterstofleiding dicht(er) bij het dorp Spijk komt te liggen.

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Wij willen er nadrukkelijk op wijzen dat gedurende de bouw moet worden voorkomen dat onnodig veel CO2 wordt uitgestoten en overlast ontstaat zoals bijv. sluipverkeer door bouwverkeer, transport, lawaai, onveiligheid e.d. Dit kan voorkomen, dan wel verminderd worden door zoveel mogelijk gebruik te maken van plaatselijke/regionale leveranciers van materialen, middelen en mensen en (tijdelijke) huisvesting op of rondom de bouwlocaties.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

1. Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Wij zien graag dat het project zich niet beperkt tot alleen toepassingen van waterstof voor de industrie, leveranties aan landelijke netwerken en export naar het buitenland.

Als direct omwonenden willen wij ook vruchten plukken van de ontwikkelingen in de Eemshaven, waaronder de energietransitie. Te denken valt aan maatregelen om bewoners en (agrarische) bedrijven aan te sluiten op warmtenet-achtige toepassingen in plaats van het verwarmen op gas. Toegespitst op het waterstofproject zien wij graag dat ook onze woningen en (agrarische) bedrijfspanden, waar mogelijk en gewenst, binnen enkele jaren kunnen worden aangesloten op het Waterstofnetwerk. Wellicht past dit nog niet in deze fase van het project, maar er kan al wel plan-technisch en qua grondwerk op geanticipeerd worden, zo lijkt ons. In dit verband verwijzen wij naar de initiatieven 'Waterstofwijk Wagenborgen' <https://www.enexisgroep.nl/nieuws/eerste-woonwijk-uit-de-jaren-70-gaat-over-op-waterstof/> en Waterstof Hoogeveen: <https://www.waterstofhoogeveen.nl/>

Het hierboven genoemde past ook perfect in de plannen van staatssecretaris Vijlbrief om het aardgas vrijmaken van het bevinggebied: <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/980921/staatssecretaris-overweegt-aardgasvrij-maken-van-het-hele-bevinggebied>.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Nadrukkelijke aandacht voor onze directe leefomgeving!

Bewoners van de dorpen Oudeschip en Spijk (en omliggende buurtschappen) hebben al jaren last van bestaande activiteiten in de Eemshaven. Zoals: geluidsoverlast, luchtkwaliteit, lichtvervuiling, onveiligheid, veroorzaakt door de RWE centrale, datacenters, windmolens, hoogspanningsmasten en samenhangende verkeersdruk(te) (o.a. sluisverkeer op smalle wegen/in dorpen). Tijdens de bouw van nieuwe fabrieken, datacenters e.d. wordt gebruik gemaakt van honderden/duizenden, veelal tijdelijke werknemers niet woonachtig in de buurt. Dit veroorzaakt veel werkverkeer, die druk(te) legt op wegen en voor meer CO2 uitstoot zorgt. Het huisvesten van veelal buitenlandse tijdelijke werknemers in de omliggende dorpen legt enerzijds een extra claim op de onvoldoende woningvoorraad voor andere doelgroepen. Anderzijds nemen tijdelijke inwoners niet/nauwelijks deel aan het dorpsleven wat de sociale cohesie van gemeenschappen niet bevordert.

De geplande uitbreiding van de Eemshaven, het zogenoemde Oostpolder project, zet de leefomgeving ernstig onder druk. Daar komt dit waterstof-project nog weer bij. En ... de omgeving behoort tot het aardbevinggebied. Kortom, dit alles zorgt voor een cumulatie van (negatieve) invloeden voor onze leefomgeving!

Wij dringen er op aan dat u de hierboven geschetste context nadrukkelijk meeweegt in uw plannen bijvoorbeeld door te kiezen voor hergebruik van gasleidingen, ook al zijn daar hogere kosten mee gemoeid.

Verzonden: 10/17/2023 11:37:48 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 718
Postcode: 6800 AS
Woonplaats: Arnhem
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: ruimtelijkplannen@tennet.eu
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: TenneT TSO B.V.

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland

Aangetekend

Bureau Energieprojecten Inspraakpunt Waterstofnetwerk
Groningen
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
Nederland

CLASSIFICATIE	C1 - Publieke Informatie
DATUM	9 oktober 2023
UW REFERENTIE	Staatscourant 2023 nr. 24280
ONZE REFERENTIE	GFO-N-RE 23-1041
BEHANDELD DOOR	[REDACTED]
TELEFOON DIRECT	[REDACTED]
E-MAIL	ruimtelijkplannen@tennet.eu
AANTAL BIJLAGEN	0

BETREFT concept NRD Waterstofnetwerk Groningen

Geachte heer, mevrouw,

Onlangs is bekend gemaakt dat de concept Notitie, Reikwijdte en Detailniveau Waterstofnetwerk Groningen (cNRD Waterstofnetwerk Groningen) ter inzage ligt. Van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen maakt TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) bij deze graag gebruik. Binnen de grenzen van de nu ter inzage cNRD Waterstofnetwerk Groningen bevinden zich de onderstaande bestaande hoogspanningsverbindingen en -stations die in eigendom en beheer zijn van TenneT.

Ondergrondse verbindingen:

110 kV Robbenplaat 220 – Eemshaven Midden 110
110 kV Slochteren ZuidOlinger Polder – Slochteren Tjuchem
110 kV Delfzijl Geefsweer – Delfzijl Schaapbulten
110 kV Delfzijl Farmsum – Delfzijl Weiwerd
110 kV Meeden – Muntendam
110 kV Scheemda – Meeden
220 kV Robbenplaat - Oostpolder

Bovengrondse verbinding:

110 kV Slochteren Dellerweerden – Slochteren ZuidOlinger
220 kV Meeden - Schildmeer – Weiwerd (deels combi met de 380kV Eemshaven – Meeden)
220 kV Robbenplaat -- Schildmeer – Weiwerd (deels combi met de 380kV Eemshaven – Meeden)
380 kV Eemshaven – Meeden
380 kV Eemshaven Oudeschip – Eemshaven
380 kV Vierverlaten – Eemshaven Oudeschip

Stations:

110 kV station Slochteren Tjuchem
110 kV station Scheemda Scheemderzwaag
110 kV station Scheemda
220 kV station Eemshaven Oost
220 kV station Robbenplaat
220 kV station Eemshaven
380 kV station Eemshaven
380 kV station Eemshaven Compensatie en Filter

380 kV station Eemshaven Converterstation (Norned)
 380 kV station Waddenweg Converterstation (Cobra)
 380 kV station Eemshaven Oudeschip

Algemeen over TenneT

TenneT is bij de Elektriciteitswet 1998 (de "E-wet") aangewezen als beheerder van het landelijke hoogspanningsnet van 110 kV en hoger. Het landelijke hoogspanningsnet is door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (verder EZK) aangeduid als vitale infrastructuur. TenneT is hiermee verantwoordelijk voor een ongestoorde werking van het landelijke hoogspanningsnet. De aanwezigheid van hoogspanningsverbindingen en -stations kunnen beperkingen opleveren voor het gebruik van gronden. Om de veiligheid van personen en goederen te waarborgen gelden er bijvoorbeeld aan te houden veiligheidsafstanden. Bovendien is het van belang dat hoogspanningsverbindingen te allen tijde bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud, storingen en/of calamiteiten, ten behoeve van de leveringszekerheid en het zo efficiënt mogelijk gebruik kunnen maken van onze assets.

In de kamerbrief van 25 april 2023 "Nij begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief" wordt door het EZK aangegeven dat het kabinet graag wil dat tenminste 33 procent van de nog aan te leggen capaciteit (elektrisch en waterstof) voor Wind op Zee zal aanlanden in de provincie Groningen. Een voorwaarde hierbij is wel dat er een goede ruimtelijke inpassing zal zijn van de toekomstige windparken op de Noordzee tot en met Eemshaven, betreffende de aansluiting op het bestaande hoogspanningsnet en toekomstige klanten in Eemshaven en Oostpolder. Deze ambitie past bij de doelstellingen van provincie Groningen zoals geformuleerd in de Klimaatagenda provincie Groningen 2030. TenneT als beheerder van het landelijke hoogspanningsnet wil uiteraard graag meewerken aan de realisatie van de ambities van Rijk en Provincie.

Zienswijze

TenneT heeft goed contact met Hynetwork Services B.V. over de ontwikkelingen van het landelijke waterstofnetwerk. Desondanks wil TenneT via deze formele weg onze belangen kenbaar maken en geeft de cNRD Waterstofnetwerk Groningen ons aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en/of verzoeken.

Zienswijze 1 / Verschil tussen kaarten leidingtracés in cNRD Waterstofnetwerk Groningen en Afwegingsnotitie suggesties voor alternatieven en varianten uit de participatie Hynetwork Service B.V. (afwegingsnotitie)

In figuur 1-2 van de afwegingsnotitie beginnen de tracéalternatieven: Basis (nieuw) en N33 in de Eemshaven. In figuur 4-1 van de cNRD Waterstofnetwerk Groningen begint alleen tracéalternatief Basis (nieuw) in de Eemshaven. Daarnaast is in de cNRD Waterstofnetwerk Groningen een tracé waterleiding (alternatief) opgenomen die niet in de afwegingsnotitie is weergegeven.

Zienswijze 2 / Paragraaf 4.1

In paragraaf 4.1 "Principes voor tracékeuze" worden de uitgangspunten voor het tot stand komen van de leidingtracés beschreven. In principe 3 wordt aangegeven de nieuwe waterstofleidingen te willen bundelen met bestaande boven- en ondergrondse infrastructuur. TenneT vraagt aandacht voor het bundelen van nieuwe waterstofleidingen met hoogspanningsverbindingen. Hoogspanningsverbindingen kunnen leiden tot beïnvloeding van andere nabij gelegen buisleidingen. Of deze optie mogelijk is zal moeten blijken uit een onderzoek naar wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningssystemen (NEN 3654). Wij verzoeken een NEN 3654 onderzoek onderdeel te laten zijn van de te verrichten onderzoeken in het kader van de milieueffectrapport (MER).

Zienswijze 3 / Paragraaf 4.2

In paragraaf 4.2 "Tracés" staat vermeld dat naast nieuwe leidingtracés ook gebruik wordt gemaakt van bestaande aardgas buisleidingen. Voor de bestaande buisleidingen is reeds een afweging gemaakt of de nabijgelegen hoogspanningsverbindingen voldoen aan de NEN 3654. Mocht bestaande leidingnetwerk niet gebruikt kunnen worden en gebruik worden gemaakt van een nieuw waterstof buisleidingtracé in de nabijheid van onze hoogspanningsverbindingen en stations zal opnieuw beoordeeld moeten worden of

voldaan kan worden aan de NEN 3654. Wij verzoeken in dien gevallen een NEN 3654 onderzoek onderdeel te laten zijn van de te verrichten onderzoeken in het kader van de MER.

Zienswijze 4 / Paragraaf 5.2

In paragraaf 5.2 worden de te onderzoeken effecten weergegeven. In het overzicht van tabel 5.2 mist het onderzoek naar wederzijdse beïnvloeding van buisleidingen en hoogspanningssystemen conform de NEN 3654. In de afwegingsnotitie is bundeling bij het thema ruimtegebruik wel als één van de wegingscriteria opgenomen. Of bij dit wegingscriteria ook naar beïnvloeding is gekeken valt niet op te maken uit de stukken. Wij verzoeken een NEN 3654 onderzoek onderdeel te laten zijn van de te onderzoeken effecten van het thema externe veiligheid.

Verder willen wij voorstellen het thema "Ruimtegebruik" bij het aspect "Wonen, werken, recreatie en overig" onder het criterium "Beperking voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen" aandacht te hebben voor benodigde ruimte voor energie-infrastructuur. Er wordt bij dit criterium immers gekeken naar beperking door ontwikkelingen met een ruimtebeslag. Onze hoogspanningsverbindingen en -stations zijn in de regel ook ontwikkelingen met een groot ruimtebeslag. TenneT levert graag input voor het maken van deze analyse en blijft graag met de Hynetwork Service B.V. in gesprek over de toekomstige invulling van het waterstofnetwerk nabij ons hoogspanningsnet.

Zienswijze 5 / Ontwikkeling TenneT Oostpolder

In het gebied Oostpolder (gelegen ten zuiden van de Eemshaven) heeft TenneT plannen voor het realiseren van een nieuw 110 kV en 380 kV hoogspanningsstation, twee converterstations inclusief bijbehorende infrastructuur. De plannen van TenneT houden verband met de benodigde aanpassingen en uitbreidingen van het landelijke hoogspanningsnetwerk voor het Programma Aansluiting Wind Op Zee (PAWOZ) en het programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (pVAWOZ). In deze programma's wordt door het EZK onderzocht hoeveel en op welke plaats energie van zee op land kan worden aangesloten. Eemshaven is hiervoor een belangrijke aansluitlocatie. Het tijdig behalen van de rijks- en provinciale doelstellingen middels de aansluiting van wind van zee op land heeft tot gevolg dat er op land stations gebouwd moeten worden en hoogspanningskabels moeten worden aangelegd. Hiervoor is ruimte noodzakelijk waarover met gemeente Het Hogeland, provincie Groningen, Gasunie/ Hynetwork Service B.V. goed overleg is over de ontwikkelingen.

TenneT heeft gezamenlijk met provincie Groningen en gemeente Het Hogeland een integrale verkenning uitgevoerd naar nieuwe stations die benodigd zijn voor de aansluitingen van de windparken op zee. Door de betrokken overheden is ingestemd met de onderzochte en voorgedragen voorkeurslocaties in de Eemshaven en in de Oostpolder. Voor de Oostpolder betreft dit de het oostelijke deel van het plangebied (tussen de Groote Tjariet, N33 en Dijkweg). Het nieuwe 380 kV/110 kV station van TenneT in de Oostpolder is meegenomen in de (ontwerp-)structuurvisie Oostpolder en wordt opgenomen in het Provinciaal Inpassingsplan Oostpolder.

Vanwege de detailweergave in paragraaf 4.2.1 van de cNRD is het moeilijk een inschatting te maken over afstanden tussen toekomstige waterstofbuisleiding en de ontwikkelingen van TenneT in het gebied Oostpolder heeft te beoordelen. Hierover zijn wij als partijen in nauw overleg. Ook in de Eemshaven heeft TenneT bestaande converterstations, hoogspanningsstations en -verbindingen die beschermd dienen te worden tegen invloeden van buitenaf die de leveringszekerheid in gevaar brengen. Ook hierover zijn TenneT en Hynetwork Service B.V. in overleg hoe de plannen voor het waterstofnetwerk Groningen en de plannen voor de benodigde aanpassingen en uitbreiding van het landelijke hoogspanningsnet verwezenlijkt kunnen worden.

Zienswijze 6 / Vitale infrastructuur

Het hoogspanningsnet van TenneT (en in het bijzonder die in het Eemshavengebied), is een zeer cruciale schakel binnen het Nederlandse elektriciteitsnet. Het hoogspanningsnet van TenneT is van vitaal belang voor een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Om die reden heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat het hoogspanningsnet van TenneT aangeduid als vitale infrastructuur. Om onze vitale infrastructuur tegen eventuele effecten van risicobronnen te borgen, heeft TenneT recent door adviesbureau Royal Haskoning/DHV Nederland B.V. een onderzoek laten uitvoeren naar de effecten van risicobronnen op onze hoogspanningsverbindingen en -stations. Hieruit is gebleken dat vanaf 3,5 kW/m² warmtestraling en een overdruk van 0,2 Bar de leveringszekerheid van onze verbindingen niet meer gewaarborgd kan worden.

TenneT verzoekt dan ook in het kader van de onderbouwing van de effecten en risico's (m.u.v. buisleidingen) in de MER deze uitgangspunten mee te nemen. De invloed van de risicobronnen (zoals waterstof electrolyzers, -opslag en regel- en meetstations) op het (huidige en toekomstige) hoogspanningsnet dient dan ook beter te worden onderbouwd. Voor de risico's en effecten van buisleidingen op ons hoogspanningsnet dient de NEN 3654 gevolgd te worden. Wanneer de faalkans groter is dan 10⁻⁵ per kilometer per jaar mag de stralingsintensiteit voor geleiders van hoogspanningslijnen niet meer bedraagt dan 3,75 kW/m² en voor hoogspanningsonderstations niet meer bedraagt dan 1 kW/m². TenneT vraagt in de MER in te gaan op de faalkans en daar waar deze groter is dan 10⁻⁵ per kilometer per jaar te onderbouwen hoe voldaan kan worden aan de maximale stralingsintensiteit.

TenneT blijft graag met de Hynetwork Service B.V. in gesprek over de toekomstige invulling van risicobronnen nabij ons hoogspanningsnet.

Zienswijze 7 / Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen

In paragraaf 5.3 "Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen" zijn de ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de alternatieve waterstoftracés beschreven. TenneT vraagt aan deze lijst compleet te maken met de onderstaande ontwikkelingen en deze toe te voegen aan het overzicht:

- Ontwikkelingen van TenneT in de Oostpolder naast de nieuwbouw van een 110 kV en 380 kV hoogspanningsstation is hier ook voorzien in de bouw van twee nieuwe converterstations en komen er meerdere (boven- en ondergrondse) hoogspanningsverbindingen van en naar deze stations;
- Kabeltracés van het Programma Aansluiting Wind op Zee Eemshaven (PAWOZ-E)
 - Kabelverbindingen (525kV en 380kV) van windparken Doordewind 1 en 2 van en naar de Waddenweg kunnen ook ten westen van N33 lopen. De waterstofleiding mag dit niet onmogelijk maken (par 4.2.1 en 5.3);
- Kabeltracés voor nieuwe klantaansluitingen en/of uitbreiding van bestaande klanten buiten de Oostpolder en potentiële klanten in de Oostpolder. Deze lopen mogelijk ook via de oostkant van de Oostpolder (westzijde N33) en zullen afhankelijk van de volgorde voor of na de aanleg van de waterstofleiding deze moeten kruisen;
- Een nieuwe 380 kV verbinding tussen de bestaande hoogspanningsstations Eemshaven Oudeschip 380 kV en station Eemshaven 380 kV (project; 3e circuit Eemshaven);
- Bouw van een nieuw 110 kV hoogspanningsstation Farmsum – Oosterlaan in de nabijheid van het tracé Tjuchem – Delfzijl haven.

Conclusie

Wij verzoeken om bovenstaande redenen in het kader van de op te stellen MER de afweging van de belangen van TenneT, waaronder de leveringszekerheid en veiligheid onderdeel te laten zijn van de te verrichten onderzoeken. We willen dat Gasunie/Hynetwork Services B.V. onze belangen/input zorgvuldig meeneemt en onderzoekt in het vervolgtraject. We zijn op dit moment in nauw overleg over de verschillende plannen.

Heeft u nog vragen?

Heeft u vragen over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van deze brief. Eventuele correspondentie (met vermelding van onze referentie) kunt u eveneens richten aan deze persoon.

TenneT ziet uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
TenneT TSO B.V.

[Redacted signature]

[Redacted contact information]

Verzonden: 10/19/2023 11:40:55 AM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens: [REDACTED]
Organisatie:

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Waterstof direct op gascompressorstation Spijk aansluiten. Zodat een van de drie aardgas leidingen kan worden gebruikt. Dit is volgens mij maar door één partij (GU) onderzocht op haalbaarheid (bedrijfszekerheid)

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

De keuze van de "kleur" van het waterstof, voor het gebruik van de nieuwe leiding. Bedrijven verplichten om alleen "groen" waterstof via de nieuwe leiding te laten transporteren.

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Gaat er alleen "grijze, blauwe" waterstof, of een nieuwe gebruikte term "schoon" waterstof door de leiding, dan kunnen we beter gewoon het aardgas door blijven gaan verpompen naar de plaats van bestemming en ter plaatse waterstof gaan produceren.

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Overlast voor omwonenden tijdens de aanleg van de waterstof leiding t.a.v. lawaai (machines, rijplaten, bron bemaling, aggregaten etc.), licht (verlichting voor de werkzaamheden en beveiliging) Tijdstippen op de dag van de werkzaamheden. (nachtwerk) Het weg pompen van extra grondwater. Beweging en uitdroging van de ondergrond.

Verzonden: 11/09/2023 10:03:12 PM

Onderwerp: Zienswijze

Project: Waterstofnetwerk Groningen c-NRD

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Postbus

Huisnummer: 20901

Postcode: 2500 EX

Woonplaats: Den Haag

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Organisatie

(Mede) namens:

Organisatie: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Zijn er naar uw mening andere alternatieven die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere of aanvullende milieueffecten die moeten worden onderzocht?

Zie bijlage

Zijn er naar uw mening andere aspecten die moeten worden betrokken bij het toetsingskader?

Zie bijlage

Zijn er andere zaken over de reikwijdte en het detailniveau die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

OPENBAAR

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat DG Energie &
Klimaat
Directie Realisatie Energie Transitie
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Hoofddirectie Bestuurlijke**& Juridische Zaken**

HBJZ
Afdeling WIO

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

[REDACTED]
[REDACTED]

T [REDACTED]
M [REDACTED]
F [REDACTED]

Ons kenmerk

IENW/BSK-2023/339232

Datum 8 november 2023
Betreft Zienswijze concept NRD Waterstofnetwerk

Geachte [REDACTED],

Zoals afgesproken hierbij de aanvulling op de zienswijze in tegen de Concept NRD voor het Waterstofnetwerk zoals dit heden ter inzage ligt.

Zoals op 2 oktober jongstleden is besproken dient er in het kader van het MIRT-onderzoek N33- Noord aan weerszijden van de huidige N33 een ruimte van 40 meter, gerekend vanaf hart bermsloot, te worden aangehouden voor eventuele verzorgingsstations en aanpassing van bochten.

Uw huidige N33 leiding- alternatief ligt echter op een afstand van slechts 8 meter. In het traject Masterplan Zeehavens/Novex gebied Groningen werken Rijk en regio aan een gezamenlijke integrale gebiedsopgave om Noordoost Groningen weer perspectief te geven en het landschap te versterken. Beide infrastructuurontwikkelingen kunnen hier in sterke mate aan bijdragen. Wij stellen voor om gezamenlijk met het traject Masterplan Zeehavens/Novex gebied Groningen in gesprek te gaan, om te verkennen hoe beide infrastructuurontwikkelingen en genoemd traject elkaar kunnen versterken en hoe hierin samengewerkt kan worden.

Tegelijkertijd maken beide ontwikkelingen mogelijk gebruik van dezelfde tracés. Een voorbeeld: Zoals op 2 oktober jongstleden is besproken dient er in het kader van het MIRT- onderzoek N33- Noord aan weerszijden van de huidige N33 een ruimte van 40 meter, gerekend vanaf hart bermsloot, te worden aangehouden voor eventuele verzorgingsstations en aanpassing van bochten. Uw huidige alternatief ligt echter op een afstand van slechts 8 meter ten westen van de huidige N33- Noord. Voorgaande is uitgaande vanaf het huidige dwarsprofiel. Er is nog geen voorlopig ontwerp en het wegontwerp kan nog behoorlijk gaan schuiven (100 tot 500 meter).

Het is belangrijk dat beide ontwikkelingen goed op elkaar afgestemd worden en er een goed afgestemd proces en ontwerp tot stand komt. Daarmee ontstaan er ook kansen. Zo komt een gezamenlijke communicatie richting de omgeving ten goede aan het creëren van draagvlak. Door vanuit de gezamenlijke en maatschappelijke/gebiedsopgave te denken en werk met werk te maken, ontstaat de mogelijkheid om robuuste tracés te maken die het landschap beperkt belasten.

Daarom zou ik graag zien dat u en mijn medewerkers in gesprek blijven om de genoemde afstemming verder vorm te geven.

Ik ga er vanuit dat ik op de hoogte wordt gehouden van het verloop van de verdere procedure. U zult vanzelfsprekend op de hoogte worden gehouden van het verloop van de procedures inzake de N33 Noord.

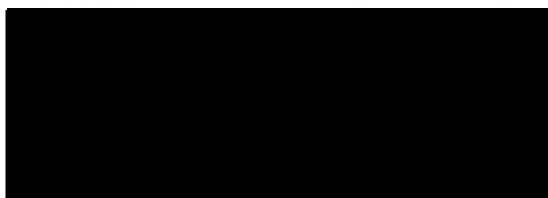
**Hoofddirectie Bestuurlijke
& Juridische Zaken**
HBJZ
Afdeling WIO

Datum
8 november 2023

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/339232

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,
AFDELINGSHOOFD VAN DE HOOFDDIRECTIE BESTUURLIJKE EN JURIDISCHE
ZAKEN,

Afdeling Water, Infrastructuur en Omgeving